

do Donave, odtod ob Donavi do Črnega morja ali pa preko naših krajev do Adrije; druga trgovska pot nas pelje ob Renu in Loiri do Rodana. Kositer so dobivali v severni Španski (rod Artabrov je bil tam), ob Bretonski na Francoskem (tu so po Nansenovem mnenju iskati otoki Kassiteridi, ne pa tam, kjer so otoki Scilly, ker tam sploh ni nobenih kovin) in ob južnozahodni obali polotoka Cornvallis na Angleškem. Poleg omenjenih potov na jug bi prišla v poštev zveza po morju in nadalje Garonna čez tedanji Toulouse do mesta Narbo. Jantar, stari elektron, so dobivali pa zlasti ob severofrizijskih otokih noter gor do severnega Jütlandskega rtiča, ob Baltiškem morju, in sicer posebno ob Kurskem zalivu na meji med Nemčijo in Rusijo (Samland).

Kar smo izvedeli o severu po Feničanih, se da vse strniti v eno besedo: Himilko. V četrtem stoletju po Kristu je rimski uradnik Rufus Festus Avienus prevajal različne prozaične snovi v verze, nastala je zbirka poučnih pesni, „Ora maritima“. Slučajno je dobil v roko tudi neki grški opis zahodne evropske obale, periplus. Nемец Müllenhoff je dokazal, da je ta grški opis prestavljen iz feniškega; neki Feničan je popisal obalo od Španske do Kassiteridov že v šestem stoletju pred Kristom, prestava datira iz petega stoletja. Ker omeni zbirka „Ora maritima“ tudi ime Himilko in ker nam poroča Plinij starejši, da je istodobno s Kartazanom Hannom — ta je bil odposlan proti jugu ob afriški obali — odplul tudi Himilko proti otokom Kassiteridom, vidijo v tem Avienovem opisu poročilo Himilkovo o

potovanju proti severu; poročilo samo se je izgubilo ali pa ga Kartazani sploh niso hoteli objaviti; to pa iz strahu pred Grki, ki naj ne bi imeli nikakega dobička od kartaginskih potovanj.

Opis omenja deželo Oistrymnis in otoke enakega imena, hvali dotične prebivalce kot pridne in podjetne, se čudi njihovim hitrim ladjam, nam poroča o narodu Hiernov (Irci), o Atlantiku. Že Müllenhoff meni, da je dežela Oistrymnis Bretonska, ravnotako sedaj tudi Nansen, in da je Himilko prišel samo dosem, kvečjemu še do južne irske obali, dalje pa nikakor ne. Kraji severno so mu namreč popolnoma neznani, kar se vidi iz sledečega besedila (po Nansenu): „Če si pa kdo upa peljati se s čolnom od teh otokov proti Likaonovi osti (proti severu), pride v deželo Ligurov, ki je sedaj brez prebivalcev. To pa vsled keltskih vpadov in vsled številnih bitk. In pregnani Liguri so prišli, ker usoda je večkrat taka, v pokrajine, kjer je skoro samo trnje; mnogo je tam ostrega kamenja, mrzlih skal in visokih gora (najbrže Bretonska). Ljudstvo begunov je dolgo časa živelo v soteskah med skalovjem daleč od morja; bali so se valov zaradi stare nevarnosti (namreč Keltov). Šele pozneje sta jih varnost in mir privabila iz sotesk na morsko obalo.

Himilkovo potovanje se nam zdi bolj nekaka poizvedba, ki nima ničesar opraviti z znanstvenim raziskovanjem; ne moremo ga prištevati možem, ki so odkrivali severne pokrajine; prvi mož, ki zasluži ime raziskovalca arktičnih dežel, je učeni geograf in astronom iz grškega mesta Masilije (Marseille), Pytheas. (Dalje.)

LJUDSKI DOM V LJUBLJANI: ČITALNICA